

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I SISTEMA POLÍTIC

Curs 1999-2000 (primer quadrimestre)

Professor: Alexandre Casademunt (Dep. Ciència Política i Dret Públic)

A) TEMARI

Primer bloc: Els fonaments de la política

Tema 1: Conceptes i reflexions per a entendre què és la política: desigualtats, interessos i conflictes; política i gestió de conflictes socials. L'operativitat del concepte de "cleavage".

Tema 2: El poder polític. Coacció i legitimitat.

Tema 3: Relació societat/ política: evolució. L'autonomia de l'esfera política.

Tema 4: El sistema polític com a unitat d'anàlisi dels fenòmens polítics.

Segon bloc: Les formes d'organització política

Tema 1: Les principals formes històriques d'organització política. L'aparició de l'Estat com a forma moderna d'organització política.

Tema 2: L'evolució de l'Estat. De l'Estat absolut a l'Estat Liberal de Dret. Sobirania, divisió vertical i horitzontal del poder. Estat de Dret i Constitucions. Les transformacions de l'Estat Liberal i les alternatives autoritàries. Crisi de l'Estat de Benestar i replantejament de l'Estat Democràtic i Social.

Tema 3: Nacions, identitats i estats. Estudi de cas: el tractament de la plurinacionalitat a l'Estat espanyol.

Tema 4: Internacionalització de la política i formes d'organització política. Estudi de cas: el paper de les institucions supraestats en la resolució de problemes ambientals globals.

Tercer bloc: Les regles del joc: les institucions democràtiques

Tema 1: Democràcia i democràcies: les poliarquies realment existents. Democràcia, eficàcia i legitimitat.

Tema 2: Representativitat i governabilitat en els sistemes polítics democràtics: "cleavages", sistemes electorals i sistemes de partits. Democràcies majoritàries i de consens.

Tema 3: Tipologia de règims institucionals: presidencialisme, semi-presidencialisme i parlamentarisme.

Tema 4: Parlaments i governs. La relació executiu-legislatiu. El poder judicial.

Quart bloc: Els actors: l'acció política col.lectiva i individual

Tema 1: Socialització política, cultura política i participació política.

Tema 2: L'acció política individual. El comportament electoral: factors explicatius del vot i de l'abstenció.

Tema 3: L'acció política col.lectiva: partits polítics, grups d'interès i moviments.

Cinquè bloc: Els productes polítics: l'administració pública i polítiques públiques

Tema 1: Evolució històrica de l'Administració pública. Noves tendències. L'administració supraestatal: el cas de l'administració europea en matèria ambiental.

Tema 2: L'administració pública a Espanya i Catalunya. L'organització territorial de l'administració: potencial i limits. Estudi d'un cas: El Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

Tema 3: Les polítiques públiques. Perspectiva macro: la redefinició de l'estat del benestar. Perspectiva micro: l'elaboració de les polítiques públiques. Estudi d'un cas: la gestió dels residus d'envasos i embalatges en la Unió Europea.

B) BIBLIOGRAFIA

El caràcter eminentment panoràmic de l'assignatura fa que cap manual cobreixi de forma satisfactòria tot el temari. Els textos següents poden considerar-se bàsics per a l'assignatura i s'especificaran els capítols corresponents a cada tema al llarg del curs (hem intentat oferir textos alternatius en diferents idiomes). També esmentarem bibliografia específica quan s'escaigui.

-Aguila, R. Del (1997) *Manual de Ciencia Política*, Trotta:Madrid.

- AA.VV. (1992): *Diez textos básicos de ciencia Política*. Ariel:Barcelona

- Benedicto, J.; Morán M.L. (1995): *Sociedad y Política*. Temas de Sociología Política. Alianza Universidad: Madrid.

- Caminal, M. (ed.) (1996):*Manual de Ciència Política*. Tecnos: Madrid.

- Caminal, M.; Matas, J. (eds.): *El sistema polític de Catalunya*. Tecnos-UB-UAB:Madrid-Barcelona

- García Cotarelo, R.; Paniagua, J.L. (1987) *Introducción a la Ciencia Política*, UNED: Madrid.

- Gomà, R.; Subirats, J. (coords.) (1998): *Políticas Públicas en España*. Ariel Ciencia Política: Barcelona.

-Hague, R.; Harrop,M.; Breslin, Sh. (1992) *Comparative Government and Politics. An Introduction*, Macmillan:London.

-Mény, Y. (1991) *Politique comparée*, Montchrestien:Paris.

-Molina, I. (1998) *Conceptos fundamentales de Ciencia Política*, Alianza:Madrid.

C) COMENTARI DEL TEMARI PER BLOCS:

Primer bloc: Eines bàsiques i conceptes de la ciència política: el concepte de sistema polític (Easton, Deutsch), la noció de clivella política (Lipset/ Rokkan), de política (Maquiavel, Hobbes), de poder (Lukes, Weber); y algunes diferenciacions importants com "Sistema polític/règim polític", "Estat/Societat civil", "Estat/mercat", s'aborden a través d'exemples. Aquestes eines han de permetre una interpretació, si més no acurada, de les notícies de premsa i d'alguns articles; també han de fomentar un esperit crític i analític en vers el fenomen de la política. En aquest sentit, al final de cada tema, es comentaran a classe alguns articles (de premsa o no) amb la idea de que els alumnes emprin termes exposats a classe. Es posarà a prova la capacitat de síntesi i d'anàlisi crítica dels alumnes.

Segon bloc: Aquest segon bloc té un sentit més històric (formes històriques d'organització política, Estat de Dret i Constitucions), tanmateix evitarem excursus massa llargs en l'esmentat sentit. Insisterem, en canvi, en les modificacions/evolucions (internacionalització de la política, gestió ambiental per ens suparestatals) que s'han produït en la manera de "fer política" i de gestionar problemes. Respecte d'això darrer, es preveu fer un estudi de cas en l'àmbit dels problemes ambientals.

Tercer bloc: El tercer bloc aborda les qüestions més institucionals. Per tal d'entendre millor els règims democràtics i les seves institucions s'exposarà alguna tipologia (Lijphart). Només es tractaran les institucions més bàsiques i en el context de les democràcies actuals. La dificultat d'impartir aquests temes rau en el fet que aquesta assignatura només els pot tractar molt somerament i, per contra, no és tan evident un visió divulgativa.

Quart bloc: Donat el caràcter d'aquesta assignatura, en aquest bloc es tractaran alguns actors amb més profunditat que d'altres, per ser susceptibles d'intervenir en la regulació d'àrees properes als interessos de l'alumne: grups d'interès (empresarials, ecologistes), experts (científics), departaments públics, mitjans de comunicació, etc... Per tant, els aspectes relacionats amb l'acció col·lectiva tindran més pes que els que es relacionen amb d'altres formes de participació política (comportament electoral) tot i que es relacionen amb l'anterior forma de participació.

Cinquè bloc: El cinquè bloc conforma la part més aplicada i important del curs. Encara que comenci amb una visió històrica de l'Administració pública, aquesta només serveix per a entendre l'actual anatomia i els canvis recents que s'hi han produït (replantejament de l'Estat del benestar, formes gerencials en la gestió administrativa, nous paradigmes en la relació Administració/administrat). A partir del coneixement de l'Administració pública s'aborda l'anàlisi de les polítiques públiques i reprenen coneixements sobre l'acció col·lectiva (Quart bloc). Donat que els alumnes tindran l'oportunitat de seguir, més endavant, un curs sobre anàlisi de polítiques públiques i un altre sobre gestió, s'abordaran els aspectes més bàsics però no per això menys rellevants (periodificacions i cicles de les polítiques públiques, actors i xarxes d'actors en la elaboració d'aquestes, impactes sectorials, substantivitat/instrumentalitat, aspectes normatius i partidistes de les polítiques públiques). Tanmateix, s'insistirà més en els aspectes relacionats amb la implementació de polítiques que interactuen amb les polítiques ambientals i que per tant les afecten (ordenació territorial, polítiques industrials). Només s'apuntaran qüestions relacionades amb l'avaluació (tipus i efectes) i amb els impactes de les polítiques públiques (difusió/concentració). Al llarg d'aquest darrer bloc, s'anirà donant molts exemples i s'abordarà un petit estudi de cas sobre la gestió dels RSU en la Unió Europea.

D) OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Es tracta d'una assignatura introductòria (1a. assignatura de la llicenciatura relacionada amb la ciència política, de primer cicle), molt panoràmica per l'abast dels continguts. En conseqüència s'aborda amb un cert to divulgatiu, tot i que es dedica un primer bloc del temari a l'adquisició de conceptes i termes emprats en l'anàlisi politològica. Té un caràcter molt més aplicat en el darrer bloc temàtic. Penso que aquesta assignatura hauria de servir per a que els alumnes entenguin perquè es regulen determinades àrees o sectors (incidint especialment en l'àrea ambiental).

Tanmateix, cal que els alumnes es familiaritzin amb conceptes més amplis i abstractes, que cal contextualitzar mínimament (què és la política, el poder, quines han estat les formes d'organització política), per tal d'entendre per a què serveix la política. En aquest sentit s'intentarà fomentar un esperit crític i analític.

En conseqüència, amb la impartició d'aquesta assignatura voldriem aconseguir un doble objectiu: per una banda, oferir uns coneixements específics que l'alumne adquireix com a part de la seva formació de futur llicenciat en Ciències Ambientals; per altra banda, oferir un marc de reflexió que permeti el desenvolupament personal de l'alumne en tant que ciutadà.

E) AVALUACIÓ:

El caràcter semestral de l'assignatura limita les possibilitats d'una avaluació contínua de l'assignatura. L'avaluació del rendiment de cada estudiant es basarà, fonamentalment, en la qualificació d'una prova final obligatòria sobre el conjunt del programa. Tanmateix, es tindrà en compte la participació de l'alumne en els debats/exposicions orals previstos (comentaris de text, de notícies i petits treballs exposats en grup a classe).

Professor Dr. Alexandre Casademunt Monfort

Bellaterra, setembre 1999.